

**SPRAWOZDANIE
Z REALIZACJI ZADAŃ
Z ZAKRESU
WSPIERANIA RODZINY
W GMINNYM OŚRODKU
POMOCY SPOŁECZNEJ
W WADOWICACH GÓRNYCH
ZA 2014R.
ORAZ POTRZEBY ZWIĄZANE
Z REALIZACJĄ ZADAŃ**

Marzec, 2015r.

Z dniem 01.12.2012r. weszła w życie Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o **wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej** (t. j. Dz. U. z 2015r. poz. 332)

Zgodnie z art. 179 w/w ustawy Wójt składa Radzie Gminy sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań.

Dnia 30 sierpnia 2011r. Zarządzeniem Nr 85/2011 Wójt Gminy Wadowice Górne realizację zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej powierzył Kierownikowi Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wadowicach Górnych

Preambuła Ustawy

Dla dobra dzieci, które potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony dorosłych, środowiska rodzinnego, atmosfery szczęścia, miłości i zrozumienia, w trosce o ich harmonijny rozwój i przyszłą samodzielność życiową, dla zapewnienia ochrony przysługujących im praw i wolności,

dla dobra rodziny, która jest podstawową komórką społeczeństwa oraz naturalnym środowiskiem rozwoju, i dobra wszystkich jej członków, a w szczególności dzieci,

w przekonaniu, że skuteczna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiece nad dziećmi i wychowywaniu dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta przez współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami - uchwała się, co następuje ... (Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej)

ZADANIA GMINY

Do zadań własnych gminy wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej należy:

- 1) opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny;
- 2) tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;
- 3) tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:
 - a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
 - b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
 - c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci;
- 4) finansowanie:
 - a) podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,

- b) kosztów związanych z udzielaniem pomocy ponoszonych przez rodziny wspierające;
- 5) współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;
 - 6) sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego,
 - 7) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy;
 - 8) przekazywanie do biura informacji gospodarczej informacji o powstaniu zaległości z tytułu nieponoszenia opłaty rodziców za pobyt dziecka w pieczy zastępczej.

Rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych wójt zapewnia wsparcie, które polega w szczególności na:

- 1) analizie sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie;
- 2) wzmocnieniu roli i funkcji rodziny;
- 3) rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny;
- 4) podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny;
- 5) pomocy w integracji rodziny;
- 6) przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny;
- 7) dążeniu do reintegracji rodziny.

Wspieranie rodziny jest prowadzone w formie:

- 1) pracy z rodziną;
- 2) pomocy w opiece i wychowaniu dziecka.

Wspieranie rodziny jest prowadzone za jej zgodą i aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego.

Praca z rodziną jest prowadzona w szczególności w formie:

- 1) konsultacji i poradnictwa specjalistycznego;
- 2) terapii i mediacji;
- 3) usług dla rodzin z dziećmi, w tym usług opiekuńczych i specjalistycznych;
- 4) pomocy prawnej, szczególnie w zakresie prawa rodzinnego;
- 5) organizowania dla rodzin spotkań, mających na celu wymianę ich doświadczeń oraz zapobieganie izolacji, poprzez uczestnictwo w grupach wsparcia lub grupach samopomocowych.

Praca z rodziną jest prowadzona także w przypadku czasowego umieszczenia dziecka poza rodziną.

W przypadku gdy ośrodek pomocy społecznej poweźmie informację o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, pracownik socjalny przeprowadza w tej rodzinie wywiad środowiskowy, na zasadach określonych w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.

Po przeprowadzeniu wywiadu pracownik socjalny dokonuje analizy sytuacji rodziny. Jeżeli z analizy wynika konieczność przydzielenia rodzinie asystenta rodziny, pracownik socjalny występuje do kierownika ośrodka pomocy społecznej z wnioskiem o jego przydzielenie.

ASYSTENT RODZINY

Asystentem rodziny może być osoba, która posiada odpowiednie kwalifikacje wskazane w art. 12 ustawy i odpowiednie predyspozycje, nie jest i nie była pozbawiona władzy rodzicielskiej oraz władza rodzicielska nie jest jej zawieszona ani ograniczona; wypełnia obowiązek alimentacyjny - w przypadku gdy taki obowiązek w stosunku do niej wynika z tytułu egzekucyjnego; nie była skazana prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe.

Asystent rodziny prowadzi pracę z rodziną w miejscu jej zamieszkania lub w miejscu wskazanym przez rodzinę.

Do zadań asystenta rodziny należy w szczególności:

- 1) opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym;
- 2) opracowanie, we współpracy z członkami rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, planu pracy z rodziną, który jest skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej;
- 3) udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego;
- 4) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych;
- 5) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych;
- 6) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi;
- 7) wspieranie aktywności społecznej rodzin;
- 8) motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych;
- 9) udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej;
- 10) motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych;
- 11) udzielanie wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych;
- 12) podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin;
- 13) prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci;
- 14) prowadzenie dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną;
- 15) dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół roku,
- 16) monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną;

- 17) sporządzanie, na wniosek sądu, opinii o rodzinie i jej członkach;
- 18) współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny;
- 19) współpraca z zespołem interdyscyplinarnym lub grupą roboczą, o których mowa w art. 9a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493, z późn. zm.), lub innymi podmiotami, których pomoc przy wykonywaniu zadań uzna za niezbędną.

Plan pracy z rodziną obejmuje zakres realizowanych działań mających na celu przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych, a także zawiera terminy ich realizacji i przewidywane efekty.

PLACÓWKA WSPARCIA DZIENNEGO

W celu wsparcia rodziny dziecko może zostać objęte opieką i wychowaniem w **placówce wsparcia dziennego**. Placówka wsparcia dziennego współpracuje z rodzicami lub opiekunami dziecka, a także z placówkami oświatowymi i podmiotami leczniczymi. Pobyt dziecka w placówce wsparcia dziennego jest nieodpłatny i dobrowolny, chyba że do placówki skieruje sąd.

Placówka wsparcia dziennego może być prowadzona w formie:

- 1) opiekuńczej, w tym kół zainteresowań, świetlic, klubów i ognisk wychowawczych;
- 2) specjalistycznej;
- 3) pracy podwórkowej realizowanej przez wychowawcę.

Placówka wsparcia dziennego prowadzona **w formie opiekuńczej** zapewnia dziecku:

- 1) opiekę i wychowanie;
- 2) pomoc w nauce;
- 3) organizację czasu wolnego, zabawę i zajęcia sportowe oraz rozwój zainteresowań.

Placówka wsparcia dziennego prowadzona **w formie specjalistycznej** w szczególności:

- 1) organizuje zajęcia socjoterapeutyczne, terapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne oraz logopedyczne;
- 2) realizuje indywidualny program korekcyjny, program psychokorekcyjny lub psychoprofilaktyczny, w szczególności terapię pedagogiczną, psychologiczną i socjoterapię.

Placówka wsparcia dziennego prowadzona **w formie pracy podwórkowej** realizuje działania animacyjne i socjoterapeutyczne.

RODZINA WSPIERAJĄCA

W celu wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych rodzina może zostać objęta pomocą **rodziny wspierającej**.

Rodzina wspierająca, przy współpracy asystenta rodziny, pomaga rodzinie przeżywającej trudności w:

- 1) opiece i wychowaniu dziecka;
- 2) prowadzeniu gospodarstwa domowego;
- 3) kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych.

Pełnienie funkcji rodziny wspierającej może być powierzone osobom z bezpośredniego otoczenia dziecka. Rodzinę wspierającą ustanawia wójt właściwy ze względu na miejsce zamieszkania rodziny wspieranej po uzyskaniu pozytywnej opinii kierownika ośrodka pomocy społecznej wydanej na podstawie przeprowadzonego rodzinnego wywiadu środowiskowego. Z rodziną wspierającą wójt właściwy ze względu na miejsce zamieszkania rodziny wspieranej zawiera umowę, która określa zasady zwrotu kosztów związanych z udzielaniem pomocy. Wójt może upoważnić kierownika ośrodka pomocy społecznej do ustanawiania rodziny wspierającej lub zawierania i rozwiązywania umów.

FINANSOWANIE POBYTU DZIECKA W RODZINIE ZASTĘPCZEJ LUB W PLACÓWCE

W przypadku **umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej albo w rodzinnym domu dziecka** gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki w wysokości:

- 1) 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka - w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 2) 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka - w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 3) 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka - w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

W przypadku **umieszczenia dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej albo interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym** gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki w wysokości:

- 1) 10% w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
 - 2) 30% w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
 - 3) 50% w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej
- średnich miesięcznych wydatków przeznaczonych na utrzymanie dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej

ZADANIA REALIZOWANE W GMINIE WADOWICE GÓRNE W 2014R.

W 2014r. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wadowicach Górnych realizował następujące zadania:

1. wsparciem asystenta rodziny objęte było 11 rodzin;
2. ponoszona była odpłatność za pobyt dziecka w Domu dla Dziecka w Skopaniu;
3. prowadzono konsultacje i poradnictwo psychologiczne;
4. prowadzono systematyczną pracę z rodzinami i monitorowano sytuację rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze;
5. kierowano rodziny do Punktu Interwencji Kryzysowej w Mielcu i Poradni Specjalistycznej "Arka" w Mielcu w celu uzyskania porady prawnej.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wadowicach Górnych zatrudniał na umowę zlecenie dwóch asystentów rodziny:

- I. Asystent zatrudniony w ramach programu Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej „Program Asystent Rodziny i Koordynator Rodzinnej Pieczy Zastępczej” na rok 2014, pracował od 05.05.2014r. do 31.12.2014r. – 120godz. miesięcznie. Wsparciem objęto 8 rodzin, z 22 dziećmi.
- II. Asystent zatrudniony w ramach projektu systemowego Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki „Czas na aktywność w Gminie Wadowice Górne” pracował od 01.02.2014r. do 30.09.2014r. – 54 godz. miesięcznie. Wsparciem objęte były 3 rodziny, z 13 dziećmi.

Wsparciem ze strony asystenta rodziny zostało objętych 11 rodzin w których jest 35 dzieci:

- I. asystent pracował od V do XII 2014r. z 8 rodzinami (22 dzieci):14 976,00 zł
- II. asystent pracował od II do IX 2014r. z 3 rodzinami(13 dzieci): 10 211,16 zł

Koszty związane z zatrudnieniem asystenta rodziny w 2014r.wyniosły: 25 187,16zł

Na podstawie orzeczenia Sądu Rejonowego w Mielcu Wydział II Rodzinny i Nieletnich od 18.07.2014r. jedno dziecko z terenu Gminy Wadowice Górne zostało umieszczone po raz pierwszy w pieczy zastępczej tj. Placówce Opiekuńczo – Wychowawczej typu socjalizacyjnego – Dom dla Dzieci w Skopaniu.

W związku z powyższym ponoszona była odpłatność za pobyt dziecka w wysokości **334,88zł miesięcznie.**

Łącznie w 2014r. opłata za pobyt dziecka w pieczy zastępczej wyniosła 1 490,76zł.

W 2014r. średnie miesięczne wydatki przeznaczone na utrzymanie dziecka w Domu dla Dziecka w Skopaniu zgodnie z Zarządzeniem Nr 2.2014 Starosty Tarnobrzeskiego z dnia 20 stycznia 2014r. wynosił 3 348,84zł.

Zgodnie z Zarządzeniem Nr 4.2015 Starosty Tarnobrzeskiego z dnia 16 stycznia 2015r.

średnie miesięczne wydatki przeznaczone na utrzymanie dziecka w Domu dla Dziecka w Skopaniu w 2015r. wynoszą 3 413,52zł.

W GOPS na umowę zlecenie zatrudniony był psycholog –psychoterapeuta, który od 01 lutego 2014r. do 30 lipca 2014r. pracował w ramach projektu systemowego Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki „Czas na aktywność w Gminie Wadowice Górne”, natomiast od 01 sierpnia 2014r. do 31 grudnia 2014r. w ramach środków własnych.

W 2014r. przeprowadzonych było 187 konsultacji psychologicznych w ciągu 176 godzin pracy. Wsparciem objętych było 55 osób w 33 rodzinach.

Koszty związane z zatrudnieniem psychologa wyniosły:

- projekt POKL: 6 960,00zł.

- środki własne: 3 600,00zł.

RAZEM: 10. 560,00zł.

Rodziny, którym potrzebna była pomoc prawnika, kierowane były do Punktu Interwencji Kryzysowej w Mielcu lub Poradni Specjalistycznej "Arka" Mielec.

Pozostałe zadania w zakresie monitorowania sytuacji rodzin przeżywających różnego rodzaju problemy realizowali pracownicy socjalni w ramach obowiązków służbowych.

POTRZEBY ZWIĄZANE Z REALIZACJĄ ZADAŃ Z ZAKRESU WSPIERANIA RODZINY:

Z rozpoznanych potrzeb środowiska lokalnego oraz w celu realizacji zapisów Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j. Dz. U. z 2013r. poz. 135 z późn.zm.) zauważa się potrzebę objęcia rodzin wszechstronnym wsparciem.

Kontynuacja zatrudnienia asystenta rodziny, który będzie pracował z rodzinami przeżywającymi trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych i obejmie je długoterminowym wsparciem.

Konieczna będzie także dalsza praca psychologa z tymi rodzinami. Zauważa się także potrzebę zatrudnienia prawnika w celu udzielania pomocy prawnej, szczególnie w zakresie prawa rodzinnego. Na terenie gminy nie ma Punktu Poradnictwa Specjalistycznego, w którym pracowałoby specjaliści tj. prawnik, psycholog – psychoterapeuta, pedagog, logopeda. Dojazd do Mielca, gdzie przyjmują w/w specjaliści wiąże się z dużym utrudnieniem. Rodziny, którym potrzebna jest pomoc niejednokrotnie nie posiadają własnego środka transportu, a autobusy jeżdżą sporadycznie. Oprócz bariery komunikacyjnej w rodzinach tych występuje problem związany z koniecznością zmiany organizacji dnia, pokonaniem barier psychologicznych.

W rodzinach z problemami opiekuńczo-wychowawczymi dzieci nie mogą liczyć na pomoc ze strony rodziców, dlatego też koniecznym byłoby utworzenie placówki wsparcia dziennego tj. świetlicy, w której dzieci miałyby zapewnioną opiekę i wychowanie, pomoc w nauce, organizację czasu wolnego, zabawę, zajęcia sportowe oraz rozwój zainteresowań.

Ponadto konieczne będzie opracowanie i realizacja 3-letniego Gminnego Programu Wspierania Rodziny, o którym mowa w art. 176 pkt 1 ustawy.

Konieczne jest także zabezpieczenie funduszy na współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej czy w placówkach całodobowych wymienionych w art. 176 ust 5 w przypadku skierowania dziecka do w/w pieczy zastępczej przez sąd.